

BAROKNÍ SOCHAŘSTVÍ V ITÁLII

Karel Švuger

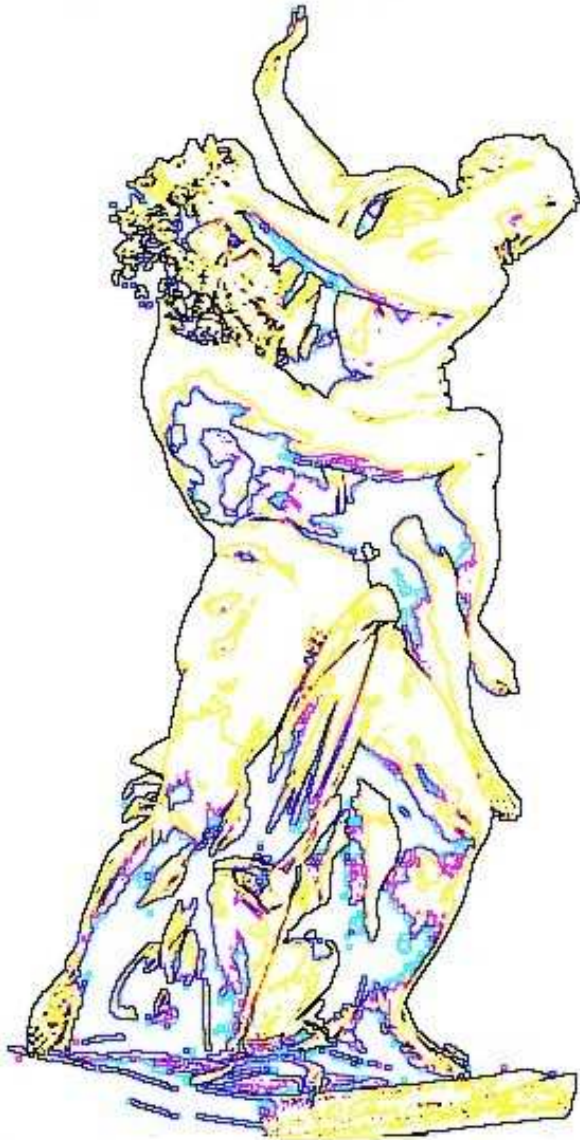
DVK/ 3. ročník

Září 2012

Obrazová dokumentace,
dekorativnost, výrazný
dynamismus a nadsázka

VY_32_INOVACE_DVK23/03

Barokní sochařství v Itálii

- barokní sochařství se neliší od renesance v uplatňování **druhů, techniky a námětů**
- v sochařství charakterizuje dekorativnost výrazný **dynamismus a nadsázka**
- proto našlo veliké **uplatnění v architektuře** (fasády a interiéry kostelů, paláců – schodiště, atiky, portály)
- ve zpracování figurálních motivů sochařství opustilo **ideál harmonie a tvarově vyrovnanou krásu** tak jak se uplatňovalo v renesančním umění
- základní myšlenkou umělecké tvorby bylo ztvárnit **vypjatost duševního stavu** (např. nevázaná radost, meditace, mystická rozkoš, zoufalství, předsmrtná agonie, niconost života)

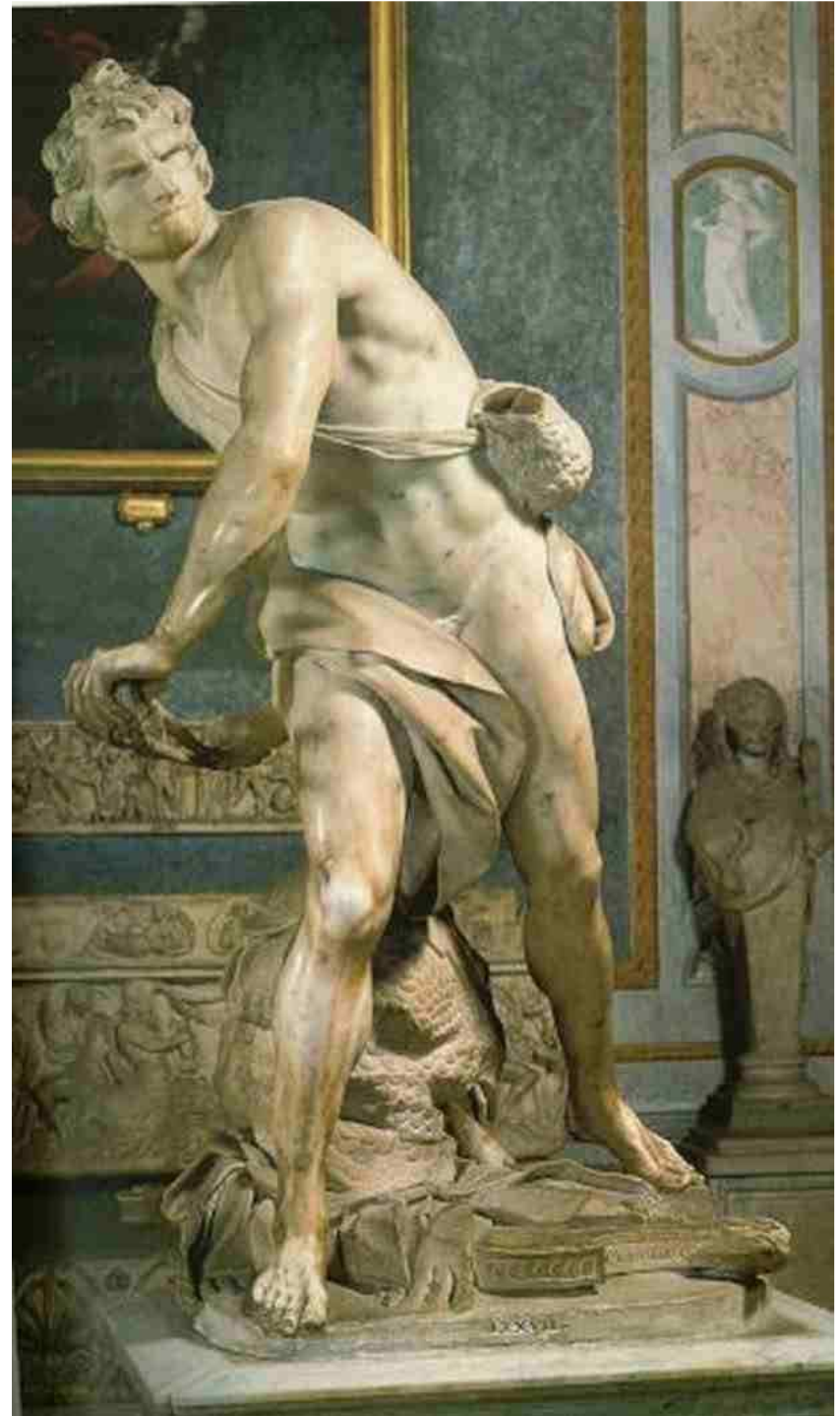
- s oblibou si barokní umělci vybírají **drastické scény** z mytologie
- krásné tělo, které v renesanci navazovalo na antický ideál (viz kalokagathia) je nahrazeno **tělem ošklivým, odpuzující svou sešlostí**
- draperie má **dynamicky vyduté a rozevláté záhyby**, nebo lne těsně k tělu, takže se stává **součástí myšlenkového výrazu díla**

Gian Lorenzo Bernini (1598 – 1680)

- sochařstvím se zabýval **již jako dítě** pod dohledem svého otce
- působil ve službách papeže **Urbana VIII.** a **Alexandra VII.** a francouzského krále **Ludvíka XIV.**
- ve své tvorbě na barokně **tradiční pojetí námětu** (dramatické až teatrální zpracování figury):
  - např. „**David**“ (1619), pohyb v rotaci, vypjatý výraz tváře, napjaté svaly (viz - výrazně odlišné pojetí, které známe u sochy Davida od Michelangela)

„David“
Michelangelo
Buonarroti

„David“
Gian Lorenzo
Bernini

„Apollo a Dafne“

- klasické barokní **zpracování antického mytologického námětu** inspirované helenistickým sochařství
- **dynamismus** představuje charakteristický pohyb
- **iracionalismus** představuje výraz krajního zděšení
- **nadsázka** je dokládána uměleckým zpracováním zdůrazněné smyslovosti
- **nadpřirozenost** je obsažena v samotném příběhu

- pro Berniniho je charakteristické **nestatuární** (*nesošné*) až malířské pojetí kompozice:
  - hlavní myšlenka je kompozičně situována do jednoho pohledu
  - sochy jsou vytvářeny ve svázanosti s daným prostorem bez podstavce
- používal tzv. „**vrtanou techniku**“ (užívaná již v římském antickém sochařství), tato technika a používání politure (povrchová vrstva vytvořená bezbarvým lakem) byly znaky Berniniho tvorby
- do Berniniho díla můžeme zahrnout:
  - „**Únos Proserpiny**“
  - „**Sv. Longin**“ (1638), umístěná v chrámu sv. Petra, Vatikán
  - „**Náhrobek papeže Urbana VIII.**“ (1647)
  - „**fontána Čtyři řeky**“, na Piazzo Navona v Římě
  - „**Tritonova fontána**“ na Piazzo Barberini v Římě
  - „**portrét Kardinála Scipia Borghese**“ (1630)
  - „**portrét Constanzy Buonarelli**“
  - „**jezdecká socha Konstantina Velikého**“ (1675), Vatikán
  - „**jezdecká socha Ludvíka XIV.**“ (1665), Paříž

„Únos Proserpiny“

- vyjádření **kontrastu** mezi šlachovitým a robustním svalstvem boha podsvětí (Plútón) a sladkým půvabem bohyně jara
- žádný tehdejší sochař **nereprodukoval jednotlivé podrobnosti** s takovou přesností

Gian Lorenzo Bernini
Vidění sv. Terezie

„Fontána Čtyři řeky“ (Fontana dei Fiumi), 1648 - 1651

- spojení reálných útvarů geometrickými formami
- na skalisku stojí čtyři alegorické postavy, které symbolizují čtyři velké řeky zastupující čtyři světadíly (Dunaj, Nil, Ganga, La Plata)

„Constanza Buonarelli“

- příklad iluzionistického portrétu

Alessandro Algardi (1598 – 1654)

- Algardi byl Bolognan, ale jeho nejzdařilejší díla můžeme spatřit v Římě, **pracoval hlavně pro papeže Inocence X.**
- měl zálibu v **jednobarevném** bílém kameni
- jeho styl byl vzdálený **tendencím antiky a akademismu** a předznačil v mnohém **estetiku klasicismu**
- do jeho díla můžeme zařadit:
  - bronzová socha „**Inocence X.**“ (1649 – 1650), Palazzo dei Conservatori
  - mramorový „**Oltář sv. Lva Velikého**“ (1646 – 1650), chrám sv. Petra, o kterém se říkalo, že je „*zkamenělý obraz*“
  - „**Náhrobek Lva XI.**“ (1634 – 1644), chrám sv. Petra

„Náhrobek Lva XI.“

- chrám sv. Petra ve Vatikánu

ZDROJE:

BAUER, Alois. *Dějiny výtvarného umění*. 1. vyd. Olomouc: Rubico, 1998, 287 p. ISBN 80-858-3925-3.

CHÂTELET, Albert a Bernard Philippe GROSLIER. *Světové dějiny umění: malířství, sochařství, architektura, užité umění*. České vyd. 2., upr., Praha: Ottovo nakladatelství v divizi Cesty, 2004, 784 s. ISBN 80-718-1936-0.

MRÁZ, Bohumír a Odborná spolupráce Marie ČERNÁ. *Dějiny výtvarné kultury*. 4. vyd., V Idea servis 3. vyd. Praha: Idea servis, 2002, 287 p. ISBN 80-859-7039-2.

Internetové zdroje:

<http://cs.wikipedia.org>

<http://www.artmuseum.cz>

<http://historika.fabulator.cz>

<http://www.umeni.euweb.cz>

<http://www.dejinyumeni.czweb.org>